

Motion till riksdagen 2025/26:3539

av **Malte Tängmark Roos (MP)**

En gemensam internationell domstol för mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för inrättandet av en gemensam internationell domstol för mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att få ned handläggningstiderna vid existerande internationella juridiska institutioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alltsedan andra världskrigets slut och bildandet av FN har världen förstått att beskyddandet av individers mänskliga rättigheter, både från staters ingrep och från andra människor, är ett internationellt ansvar som kräver internationella skyddsmekanismer. Sedan 1945 har världens stater skapat ett närmast oräkneligt antal internationella konventioner till skydd av mänskliga rättigheter, inklusive de 9 så kallade globala kärnkonventionerna och ett stort antal regionala konventioner som gäller enbart i vissa världsdelar. Många av dessa konventioner behandlar samma rättigheter, exempelvis yttrandefriheten eller förbudet mot tortyr, men från konvention till

konvention kan innehållet och formuleringarna av dessa sträcka sig från i stort sett identiska till väsensskilda.

I stort sett alla konventioner har etablerat egna, separata internationella juridiska institutioner dit stater, och i många fall också individer och organisationer, kan vända sig för att få avgjort ifall en stat har kränkt de mänskliga rättigheterna. En kändare får dock endast ta sitt fall till en institution, och den institutionen får endast göra en bedömning utifrån den konvention som institutionen är knuten till, oavsett om staten har anslutit sig till flera konventioner som berör den relevanta rättigheten. Ifall en svensk medborgare exempelvis ansett sig ha fått sin yttrandefrihet, som skyddas av både Europakonventionen och av internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, kränkt och Sverige inte gett hen den upprättelse hen har rätt till så hade medborgaren därför varit tvungen att välja mellan att vända sig till Europadomstolen eller till FN:s kommitté för mänskliga rättigheter. Olika institutioner kan komma till olika beslut i liknande fall baserat på olika tolkningar och skrivningar av samma grundläggande rättighet, vilket inte sällan sker, och institutionernas sanktionsmöjligheter mot stater varierar stort.

Handläggningstiderna för fall som tas upp på internationell nivå är vidare alldeles för långa, eftersom det ofta kan ta upp till tio år att ta sig genom processen på grund av bristande resurser hos de respektive institutionerna. Detta innebär att möjligheterna och incitamenten att driva en process mot en stat är kraftigt begränsade.

Sverige borde, som en förkämpe för mänskliga rättigheter världen över, driva på för att förenkla och förbättra det internationella juridiska systemet för mänskliga rättigheter. En gemensam internationell domstol för alla människorättskonventioner, till vilken nuvarande internationella juridiska institutioner skulle kunna knytas, med mandat att tolka och döma utifrån samtliga människorättskonventioner en stat har ratificerat, skulle möjliggöra för mer enhetliga och rättvisa tolkningar av de mänskliga rättigheterna i hela världen. Det skulle även kraftigt förenkla för individer som fått sina rättigheter kränkta att få upprättelse. En sådan institution kanske ligger långt bort i tiden just nu, med fler och fler stater som behandlar mänskliga rättigheter som något valbart, men som människorättskämpar bör det icke desto mindre vara vår målsättning. Regeringen bör därför verka för att en sådan institution inrättas, och att till dess att detta sker arbeta för att korta handläggningstiderna vid de existerande juridiska institutioner som Sverige är anslutna till.

Malte Tängmark Roos (MP)